

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2023. gada 5. jūnijā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneses Anita Rodiņa un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto SIA “ALFOR” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 86/2023),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Rīgas teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu, kas apstiprināti ar Rīgas domes 2021. gada 15. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 103 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 103), 6.8. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 96. pantam, kā arī 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un spēkā neesošu no 2021. gada 22. decembra.

2. Ar noteikumu Nr. 103 1. punktu apstiprināti Rīgas teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī grafiskā daļa – karte

“Funkcionālais zonējums” un karte “Galvenās aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi”.

Apstrīdētā norma paredz, ka visā Rīgas administratīvajā teritorijā ir aizliegts organizēt azartspēles un sniegt attiecīgos azartspēļu pakalpojumus kazino, spēļu zālēs, bingo zālēs, kā arī totalizatora vai derību likmju pieņemšanas vietās, izņemot, ja šādas azartspēļu organizēšanas vietas atrodas četrus vai piecus zvaigžņu viesnīcās.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par pašvaldības saistošo noteikumu normu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta pašvaldības saistošo noteikumu normas satversmība, tādēļ pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai viņai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura

uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt no Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkta izriet prasība pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

6.1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai pieder vairākas spēļu zāles, tai ir izsniegta azartspēļu organizēšanas licence un atļaujas azartspēļu organizēšanai Rīgas valstspilsētas teritorijā. Pieteikumā norādīts, ka Rīgas dome, pamatojoties uz apstrīdēto normu, pēc būtības atņēmusi Pieteikuma iesniedzējai tiesības Rīgā turpināt veikt komercdarbību azartspēļu organizēšanas jomā. Secīgi pieteikumā pamatots, ka ar apstrīdēto normu esot aizskarta Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 1. pantā ietvertā tiesiskās paļāvības aizsardzība un 105. panta pirmajā un trešajā teikumā ietvertās tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar arī to personu tiesības, kuras izvēlas spēlēt azartspēles kā izklaides veidu un necieš no pārmērīgas azartspēļu spēlēšanas kaitīgajām sekām. Tādējādi apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējai radot arī Satversmes 96. pantā ietverto tiesību uz privāto dzīvi aizskārumu.

Satversmes tiesas judikatūrā ir atzīts: personai jāsniedz ticams pamatojums tam, ka tiesību normas izraisītās nelabvēlīgās sekas rada pamattiesību aizskārumu tieši viņai (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 22.1. punktu*). Tomēr pati Pieteikuma iesniedzēja tiesību uz privāto dzīvi iespējamo aizskārumu saista ar citu personu tiesībām spēlēt azartspēles, nevis ar savām tiesībām tās organizēt. No pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma aizskartu tieši Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 96. pantā ietvertās tiesības.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 96. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 19.³ panta otrā daļa noteic, ka pieteikumu par lietas ierosināšanu attiecībā uz vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu vai lokālplānojumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc attiecīgo saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienas. Persona pieteikumu par lietas ierosināšanu var iesniegt, ievērojot Teritorijas attīstības plānošanas likumā noteikto teritorijas plānojuma vai lokālplānojuma pārsūdzēšanas kārtību.

Noteikumi Nr. 103 izdoti, pamatojoties arī uz Teritorijas attīstības plānošanas likumu. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs (turpmāk – ministrs) ar rīkojumu apturēja noteikumu Nr. 103 darbību, taču vēlāk šis rīkojums ar citu ministra rīkojumu tika atcelts.

Satversmes tiesa atzinusi, ka Satversmes tiesas likuma 19.³ panta otrajā daļā likumdevējs ir noteicis termiņu pieteikuma iesniegšanai, bet nav noregulējis tādu tiesisko situāciju, kad rīkojumu par teritorijas plānojuma darbības apturēšanu ministrs vēlāk atceļ. Tātad, lai nodrošinātu to personu tiesību aizsardzību, kuras Teritorijas attīstības plānošanas likuma 27. pantā noteiktajā kārtībā ir vērsušās Ministrijā, tām būtu saglabājamas tiesības vērsties Satversmes tiesā. Proti, pārbaudot, vai sešu mēnešu termiņš ir ievērots, uzskatāms, ka, apturot noteikumu Nr. 103 darbību, vienlaikus ir apturēts arī konstitucionālās sūdzības iesniegšanai noteiktā sešu mēnešu termiņa skaitījums (*sk. Satversmes tiesas 2023. gada 8. marta lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2022-25-05 9. punktu*).

Noteikumi Nr. 103 stājās spēkā 2021. gada 22. decembrī. Šo noteikumu darbība tika apturēta ar ministra 2022. gada 22. marta rīkojumu Nr. 1-2/2224, bet atjaunota – ar ministra 2023. gada 15. februāra rīkojumu Nr. 1-2/915. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2023. gada 12. maijā. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja ir ievērojusi likumā noteikto termiņu un kārtību pieteikuma iesniegšanai un pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.³ panta otrās daļas prasībām.

8. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti

dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Rīgas teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu, kas apstiprināti ar Rīgas domes 2021. gada 15. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 103 “Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi”, 6.8. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam un trešajam teikumam” pēc SIA “ALFOR” pieteikuma (pieteikums Nr. 86/2023).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Rīgas domi – **līdz 2023. gada 7. augustam** iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt lietu par Rīgas teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu, kas apstiprināti ar Rīgas domes 2021. gada 15. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 103 “Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi”, 6.8. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš